

عنوان مقاله:

«هستی وابسته» و ماهیت نجات از تناسخ در آیین بودای اولیه

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های ادیانی، دوره 10، شماره 19 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسندگان:

ابوالقاسم جعفری - دانشجوی دکتری دین پژوهی، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران.

محمد مهدی علی مردی - دانشیار گروه ادیان و عرفان، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران.

مهدی لک زایی - استادیار گروه ادیان شرق، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران.

خلاصه مقاله:

نظریه «هستی وابسته» (dependent origination) که با نام های دیگری مانند «همزایی مشروط» و «زنجیر علی» نیز معروف است، یکی از اصول هستی شناختی اساسی در متون مقدس آیین بودای اولیه است که ماهیت تناسخ یا سنساره را در این آیین تبیین می کند. تطبیق بخشی از حلقه های تشکیل دهنده «هستی وابسته» با پنج بخش تشکیل دهنده وجود انسان، در تعالیم بودایی باعث شد محققان، فرآیند سنساره در این آیین را با استفاده از تطبیق این دو نظریه تبیین کنند. گاهی معنای «هستی وابسته» قانون کلی علت و معلولی در جهان در نظر گرفته می شود و گاهی معنایش را فقط به عوامل و عناصر تشکیل دهنده چرخه سنساره محدود می کنند. در این نوشتار، پس از معرفی این آموزه، شکل دوازده حلقه این آموزه را با پنج بخش دل بستگی وجود انسان از نظر این آیین تطبیق می دهیم، و در نهایت در عمومیت این اصل تشکیک می کنیم و معنایش را در کلام بودا به توصیه عملی و اخلاقی ساده ای محدود می کنیم که ناظر به عالم واقع نیست. همچنین، خواهیم گفت که عنصر «آگاهی/دانستگی» مهم ترین و رمزی ترین بخش زنجیر سنساره است که از طریق دانش مستقیم (فراشناخت) و تربیت معنوی کمال می یابد و سرانجام، چرخه سنساره را می شکند و باعث نجات شخص می شود.

کلمات کلیدی:

هستی وابسته، همزایی مشروط، تناسخ، پنج توده دل بستگی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1483794>

